

**Заклад вищої освіти
«ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

ІНСТИТУТ ПРАВА ТА СУСПІЛЬНИХ ВІДНОСИН

КАФЕДРА ГАЛУЗЕВОГО ПРАВА ТА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВК 2.n АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ЦИВІЛІСТИКИ**

освітньо-наукова програма «ПРАВО»

(назва освітньої програми)

ступінь вищої освіти: **доктор філософії**

(назва освітнього рівня)

галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність D8 ПРАВО

(шифр і назва спеціальності)

кваліфікація: **доктор філософії з права**

(назва кваліфікації)

Вид дисципліни: вибіркова

Обсяг, кредитів: 90 год / 3 кредити

Форма підсумкового контролю: залік

Київ – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня доктора філософії за галуззю знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальністю D8 Право третього (освітньо-наукового) ступеня. К. : Університет «Україна», 2025. 41 с.

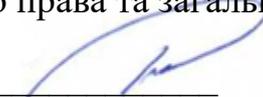
Розробник програми:

Тетяна ФЕДОРЕНКО, доцент кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін Інституту права та суспільних відносин, кандидат юридичних наук, доцент.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри галузевого права та загальноправових дисциплін

(підпис) **Олексій ФАСТ**

«26» серпня 2025 року

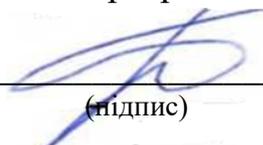
Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми

ПРАВО

(назва освітньої програми)

«26» серпня 2025 року

Гарант освітньо-наукової програми

(підпис) **(Георгій ПОПОВ)**
(ім'я та прізвище)

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	2025/2026	2026/2027	2027/2028	2028/2029
Дата засідання кафедри / циклової комісії	26.08.2025			
№ протоколу	1			
Підпис завідувача кафедри / голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу <https://vo.uu.edu.ua/> за адресою: <https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=23466>.

(вказати адресу)

Робочу програму навчальної дисципліни перевірено

26.08.2025 р.

Заступник директора ІПСВ

_____ (підпис)

(Аня КУЛИК)

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ.....	7
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4.1 Анотація дисципліни.....	8
4.2. Структура навчальної дисципліни.....	12
4.2.1. Тематичний план.....	12
4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни.....	13
4.3. Форми організації занять.....	14
4.3.1. Теми практичних занять.....	14
4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота.....	15
4.3.3. Теми самостійної роботи здобувачів освіти.....	18
5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	19
5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.....	19
5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально- пізнавальної діяльності.....	19
5.3. Інклюзивні методи навчання.....	20
6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	23
6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.....	24
6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру.....	25
7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ.....	26
8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.....	27
8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю.....	27
8.2. Глосарій (термінологічний словник).....	28
8.3. Рекомендована література.....	36
8.4. Інформаційні ресурси.....	39
8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси).....	39
8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни.....	40
8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни.....	41
9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	41

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній / освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Загальний обсяг кредитів – 3	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право» (шифр і назва)	Вид дисципліни вибіркова (обов'язкова чи за вибором студента)	
	Спеціальність D8 Право (шифр і назва)	Цикл підготовки професійний (загальний чи професійний)	
Модулів – 1	Спеціалізація (назва)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання (назва)	Мова викладання, навчання та оцінювання: <u>українська</u> (назва)	Семестр	
Загальний обсяг годин - 90		4-й	4-й
		Лекції	
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 33 % для заочної форми здобуття освіти – 11 %	Рівень освіти: <u>третій (освітньо-науковий)</u> <u>рівень вищої освіти</u>	16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання: год	
Вид семестрового контролю: поточний контроль <i>на практичних, семін. заняттях</i>			
		Підсумковий контроль: <i>залік</i>	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основною **метою** вивчення курсу «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» є формування у здобувачів ступеня доктора філософії системного, критичного та методологічно обґрунтованого бачення сучасних проблем цивільного права, поглиблення теоретичних знань і розвиток науково-дослідницьких компетентностей, необхідних для самостійного здійснення наукових досліджень у сфері цивілістики.

Предметом навчальної дисципліни є наукові концепції, доктринальні дискусії та практика застосування норм цивільного права, що відображають актуальні проблеми розвитку цивілістики в умовах євроінтеграції та цифровізації приватноправових відносин.

Вивчення курсу «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» дає можливість поглибити та конкретизувати загальні правові підходи до розв'язання актуальних проблем цивілістики на сучасному етапі розвитку суспільства, правових наук та практики.

Основними **завданнями** курсу «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» є:

- поглиблення та систематизація наявних у аспірантів знань у галузі цивільно-правових відносин;
- впевнене оводіння та практичне використання відповідного теоретично та практично корисного понятійно-категоріального апарату;
- розуміння аспірантами суті цивілістики, як галузі права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини між рівноправними суб'єктами;
- знання здобувачами освіти основних вітчизняних та зарубіжних тенденцій розвитку цивілістики;
- вміння коректно та конкретно аналізувати та професійно відстоювати власну обґрунтовану думку стосовно процесів та відносин, що мають місце у цивільному праві взагалі, особливо на сучасному етапі його розвитку.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен **знати:**

- основні сучасні наукові концепції та доктринальні підходи у цивільному праві;
- актуальні проблеми теорії цивільного права та цивільного законодавства України;
- тенденції розвитку цивільного права в умовах євроінтеграції, цифровізації та глобалізації приватноправових відносин;
- методологію наукових досліджень у сфері цивілістики;
- проблемні аспекти застосування норм цивільного законодавства та сучасну судову практику;
- європейські та міжнародні стандарти приватного права, що впливають на розвиток національної цивілістики;

вміти:

- критично аналізувати та порівнювати наукові позиції з актуальних проблем цивільного права;
- виявляти, формулювати та обґрунтовувати наукові проблеми цивілістичного характеру;
- застосовувати сучасні загальнонаукові та спеціально-юридичні методи у наукових дослідженнях;
- здійснювати комплексний аналіз норм цивільного законодавства, судової практики та доктринальних джерел;
- розробляти аргументовані наукові висновки та пропозиції щодо вдосконалення цивільно-правового регулювання;
- презентувати та захищати результати власних наукових досліджень у професійному й академічному середовищі з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності загальних програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	ЗК 1	ЗК 2	ЗК 3	ЗК 4
ВК 2.n			+	

Рядок дисципліни в «Матриці відповідності спеціальних (фахових) програмних компетентностей компонентам освітньої програми»

	СК 1	СК 2	СК 3	СК 4	СК 5	СК 6	СК 7	СК 8
ВК 2.n	+			+		+		+

Рядок дисципліни в «Матриці забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми»

	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10	ПРН 11	ПРН 12
ВК 2.n			+	+	+	+					+	

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» спрямована на поглиблене вивчення сучасних теоретичних, методологічних і прикладних проблем цивільного права як фундаментальної галузі приватного права. Дисципліна орієнтована на формування у здобувачів ступеня доктора філософії системного наукового мислення, здатності до критичного аналізу цивілістичних доктрин, цивільного законодавства та судової практики.

У межах курсу розглядаються поняття та структура цивілістики, загальні проблеми її методології, провідні цивілістичні доктрини, а також актуальні питання правового статусу суб'єктів і об'єктів цивільних прав, договірного права, цивільно-правової відповідальності, способів захисту цивільних прав, спадкових і сімейно-правових відносин. Особлива увага приділяється процесам європейської інтеграції, гармонізації цивільного законодавства України з правом Європейського Союзу та впливу практики ЄСПЛ і Суду ЄС на розвиток національної цивілістики.

Дисципліна має виражений науково-дослідницький характер і сприяє формуванню загальних та фахових компетентностей, необхідних для підготовки та виконання дисертаційного дослідження, участі у наукових дискусіях і розвитку сучасної цивілістичної науки.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади сучасної цивілістики

Тема 1. Поняття та структура цивілістики.

Цивілістика як галузь права, що пояснює логіку регулювання цивільних правовідносин. У темі розкривається її структура: предмет, метод, система інститутів, а також взаємозв'язок цивільного права з суміжними сферами приватного права. Окрема увага приділяється співвідношенню цивілістики як науки, навчальної дисципліни та практики правозастосування.

Тема 2. Загальні проблеми методології цивілістики.

Тема присвячена методологічним підходам, які використовує цивілістика для аналізу норм, принципів, цивільних правовідносин. Розглядаються можливості й межі догматичного, порівняльно-правового, історико-правового, функціонального та міждисциплінарного підходів у приватному й цивільному праві. Акцент робиться на тому, як вибір методології впливає на тлумачення законодавства та формування доктринальних висновків.

Тема 3. Цивілістичні доктрини в Україні.

У межах теми аналізуються ключові напрями української цивілістичної думки та їх вплив на розвиток цивільного законодавства і судової практики. Розглядаються підходи до розуміння автономії волі, добросовісності, справедливості, балансу інтересів та ролі суду. Окремо висвітлюється взаємодія доктрини з оновленням Цивільного кодексу та практикою Верховного Суду.

Змістовий модуль 2. Сучасні інститути цивільного права: проблеми теорії та практики

Тема 4. Актуальні проблеми суб'єктів та об'єктів цивільного права.

Тема охоплює проблеми правосуб'єктності фізичних і юридичних осіб, межі здійснення цивільних прав та питання представництва. Паралельно розглядаються складні питання об'єктів цивільних прав: речі, майнові права, результати робіт і послуг, нематеріальні блага, а також сучасні цифрові активи. Увага приділяється практичним колізіям, які виникають при кваліфікації об'єктів і визначенні режиму їх оборотоздатності.

Тема 5. Сучасні виклики договірного права: свобода договору та її обмеження.

У темі розкривається зміст принципу свободи договору як ядра автономії волі та його реалізація в сучасних економічних відносинах. Аналізуються

типові обмеження свободи договору: імперативні норми, захист слабшої сторони, публічний порядок, добросовісність, заборона зловживання правом. Також розглядаються проблеми стандартних форм договорів, дисбалансу умов та судового контролю за справедливістю договірних положень.

Тема 6. Проблемні аспекти цивільно-правової відповідальності та способів захисту цивільних прав.

Тема присвячена підставам і умовам цивільно-правової відповідальності, співвідношенню вини, ризику та причинного зв'язку, а також питанням розміру збитків і компенсацій. Розглядаються сучасні підходи до відшкодувань, стягнень, моральної шкоди та застосування реституції. Окрема увага приділяється вибору належного способу захисту, межах судового розгляду та проблемі ефективності судових рішень у приватноправових спорах.

Тема 7. Спадкові та сімейно-правові відносини у системі цивільного права: доктринальні та практичні проблеми.

У темі аналізується місце спадкового та сімейного регулювання в системі приватного права, а також межі їх взаємодії з цивільно-правовими інститутами. Розглядаються типові спірні питання: заповіти, обов'язкова частка, спадкові договори, спільна власність подружжя, аліментні зобов'язання та договірне врегулювання сімейних відносин. Акцент робиться на практичних труднощах доведення (доказу), оцінки волевиявлення та захисту прав учасників сімейних і спадкових спорів.

Тема 8. Гармонізація цивільного законодавства України з правом ЄС та вплив практики ЄСПЛ і Суду ЄС.

Тема охоплює напрямки зближення українського приватного права з підходами ЄС, зокрема у сфері захисту споживачів, договірних стандартів, відповідальності та засобів правового захисту. Розглядається, як практика ЄСПЛ впливає на цивільне судочинство і матеріально-правові підходи через стандарти справедливого суду та захисту права власності. Окремо аналізується роль правових позицій Суду ЄС у формуванні доктрини пропорційності, добросовісності та балансу інтересів у приватноправових відносинах.

Дисципліни, вивчення яких обов'язково передує цій дисципліні:

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» передбачає вивчення основних проблем держави і права, історії правових дисциплін, наук про суспільство, юридичної теорії, порівняльного права, а також засвоєння матеріалу галузевих юридичних наук (в першу чергу, цивільне право; цивільно-процесуальне право). Їй безпосередньо передує вивчення

дисциплін «Філософія права та правова доктрина», «Проблеми правотлумачення та правозастосування», «Проблеми правового забезпечення інклюзивного суспільства в Україні», «Методологія наукових досліджень», а також попередні курси «Цивільного права» для бакалаврів та «Актуальні питання цивільного права та процесу» для магістрів.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни:

Дисципліна «Актуальні проблеми сучасної цивілістики» має безпосередній зв'язок із такими дисциплінами, як: «Філософія права та правова доктрина», «Філософія науки», «Методологія наукових досліджень», «Проблеми правотлумачення та правозастосування», «Теоретичні та практичні проблеми приватного права», «Проблеми правового забезпечення інклюзивного суспільства в Україні», «Міжнародні та європейські стандарти прав людини».

Знання та вміння, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми сучасної цивілістики», необхідні для професійної та практичної підготовки доктора філософії зі спеціальності D8 Право.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру, в загальному обсязі 90 годин/3 кредити ECTS: аудиторної роботи – 30 годин, із яких лекції – 16 годин, практичні заняття – 14 годин; самостійна робота студента – 60 годин.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт									Форми та методи контролю знань
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	аудиторна			с.р.	усього	аудиторна		с.р.	
		у тому числі					у тому числі			
л		с	інд.р	л			с			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<i>Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади сучасної цивілістики</i>										
Тема 1. Поняття та структура цивілістики	11	2			7	12			10	АР: СР:
Тема 2. Загальні проблеми методології цивілістики	10	2	2		8	11	2	2	10	АР: СР:
Тема 3. Цивілістичні доктрини в Україні	12	2	2		8	11			10	АР: СР: ІР:
Разом за змістовим модулем 1	33	6	4		23	34	2	2	30	
<i>Змістовий модуль 2. Сучасні інститути цивільного права: проблеми теорії та практики</i>										
Тема 4. Актуальні проблеми суб'єктів та об'єктів цивільного права	11	2	2		7	12			10	АР: СР: ІР:
Тема 5. Сучасні виклики договірної права: свобода договору та її обмеження	12	2	2		8	11			10	АР: СР:
Тема 6. Проблемні аспекти цивільно-правової відповідальності та способів захисту цивільних прав	12	2	2		8	12		2	10	АР: СР: ІР:
Тема 7. Спадкові та сімейно-правові відносини у системі цивільного права: доктринальні та практичні проблеми	11	2	2		7	11		2	10	АР: СР:
Тема 8. Гармонізація цивільного законодавства України з правом ЄС та вплив практики ЄСПЛ і Суду ЄС	11	2	2		7	10			10	АР: СР: ІР:
Разом за змістовим модулем 2	57	10	10		37	56	4	2	50	
Усього годин	90	16	14		60	90	6	4	80	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни «Актуальні проблеми сучасної цивілістики»

Разом: 90 год, лекції – 16 год, семінарські заняття – 14 год, самостійна робота – 60 год, підсумковий контроль – 2 год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2									
Назва модуля	<i>Теоретико-методологічні засади сучасної цивілістики</i>					<i>Сучасні інститути цивільного права: проблеми теорії та практики</i>									
Кількість балів за модуль	15 балів					25 балів									
Лекції	1	2		3		4		5		6		7		8	
Теми лекцій	<i>Тема лекції 1</i>	<i>Тема лекції 2</i>		<i>Тема лекції 3</i>		<i>Тема лекції 4</i>		<i>Тема лекції 5</i>		<i>Тема лекції 6</i>		<i>Тема лекції 7</i>		<i>Тема лекції 8</i>	
Теми практичних занять			<i>Тема заняття 1</i>		<i>Тема заняття 2</i>		<i>Тема заняття 3</i>		<i>Тема заняття 4</i>		<i>Тема заняття 5</i>		<i>Тема заняття 6</i>		<i>Тема заняття 7</i>
Теми лабораторних занять															
Самостійна робота	5 балів	5 балів		5 балів		5 балів		5 балів		5 балів		5 балів			5 балів
Види поточного контролю (тести)	15 балів					25 балів									
ІНДЗ	20-30 балів														
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (тети, есе, реферат) (20 балів)														
Підсумковий	Залік (30 балів)														

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та структура цивілістики	2
2	Тема 2. Загальні проблеми методології цивілістики	
3	Тема 3. Цивілістичні доктрини в Україні	2
4	Тема 4. Актуальні проблеми суб'єктів та об'єктів цивільного права	2
5	Тема 5. Сучасні виклики договірному праву: свобода договору та її обмеження	2
6	Тема 6. Проблемні аспекти цивільно-правової відповідальності та способів захисту цивільних прав	2
7	Тема 7. Спадкові та сімейно-правові відносини у системі цивільного права: доктринальні та практичні проблеми	2
8	Тема 8. Гармонізація цивільного законодавства України з правом ЄС та вплив практики ЄСПЛ і Суду ЄС	2
	Всього:	14

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
54 – 60 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	<i>відмінно</i>
45 – 53	<i>добре</i>	4	B, C	<i>добре</i>
36 – 44	<i>задовільно</i>	3	D, E	<i>задовільно</i>
21 – 34	<i>незадовільно</i>	2	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного виконання</i>
1 – 20		2	F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачем освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

ІНДЗ виконується у формі науково-дослідної роботи (есе / наукової статті / аналітичного дослідження / реферату) за однією з тем, запропонованих викладачем або погодженою індивідуально з урахуванням теми дисертаційного дослідження здобувача.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом (**2 бали**);
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (**3 бали**);
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (**3 бали**);
- ✓ повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (**2 бали**);
- ✓ повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (**3 бали**);
- ✓ дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (**5 балів**);
- ✓ розроблення тестів по темі - (**5 балів**);
- ✓ проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (**5 балів за один, 15 – за всі**);
- ✓ дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – **20 балів**.

Орієнтовна структура ІНДЗ – науково-педагогічного дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Загальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти за індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Актуальні проблеми сучасної цивілістики», становить не більше **30 балів**.

Тематика ІНДЗ:

1. Поняття цивілістики, як галузі права.
2. Структура цивілістики, як навчальної дисципліни: актуальність та пропозиції.
3. Філософсько-методологічні засади цивілістики.
4. Цивілістика крізь призму методології, методів, методик, технік.
5. Практичний досвід цивілістики в українському праві.
6. Цивілістика очима української філософії права та теорії права.
7. Суб'єкти цивільного права: проблеми визначення
8. Об'єкти цивільного права: систематизація та класифікація.
9. Договори у сучасному цивільному праві: формальний та неформальний виміри.
10. Договори у сучасному цивільному праві із залученням процедур медіації.
11. Способи захисту цивільних прав: профілактика, юридична практика, наслідки.
12. Сімейно правові відносини в сучасній цивілістиці: український досвід.
13. Спадкове цивільне право: історія та перспективи розвитку.
14. Цивільне законодавство України та ЄС з точки зору рецепції, уніфікації, синергії, коеволюції.
15. Рекодифікація цивільного законодавства України: доктринальні підходи та концептуальні ризики.
16. Цивільно-правова відповідальність як суспільна реальність та філософська проблема.
17. Цивільно-правова відповідальність крізь призму відновлювальної функції приватного права.
18. Категорія шкоди у цивільному праві: доктринальні підходи та проблеми правозастосування.
19. Зловживання суб'єктивними цивільними правами як міжгалузеве правове явище.
20. Баланс інтересів сторін у договірних правовідносинах: цивілістична доктрина та судова практика.
21. Концепт справедливості в сучасному цивільному праві України.
22. Корпоративні права як об'єкт цивільно-правового регулювання.
23. Цифрові об'єкти цивільних прав: проблеми ідентифікації та правової природи.
24. Смарт-контракти як новий інструмент цивільного обороту: доктринальні дискусії.

25. Цивільне право в умовах воєнного стану: межі обмеження приватної автономії.

26. Захист права власності в умовах збройного конфлікту: цивілістичний вимір.

27. Сучасні тенденції розвитку цивільно-правових способів захисту.

28. Вплив практики ЄСПЛ на розвиток доктрини цивільного права України.

29. Роль Верховного Суду у формуванні сучасної цивілістичної доктрини.

30. Практики ЄСПЛ і Суду ЄС очима сучасного українського юриста та вченого.

Критерії оцінювання ІНДЗ у вигляді реферату

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	5 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	3 бали
Разом		20 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
18 – 20 та більше	<i>відмінно</i>	5	A	відмінно
15 – 17	<i>добре</i>	4	BC	добре
10 – 15	<i>задовільно</i>	3	DE	задовільно
0 – 9	<i>незадовільно</i>	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Поняття та структура цивілістики	7
2	Загальні проблеми методології цивілістики	8
3	Цивілістичні доктрини в Україні	8
4	Актуальні проблеми суб'єктів та об'єктів цивільного права	7
5	Сучасні виклики договірному праву: свобода договору та її обмеження	8
6	Проблемні аспекти цивільно-правової відповідальності та способів захисту цивільних прав	8
7	Спадкові та сімейно-правові відносини у системі цивільного права: доктринальні та практичні проблеми	7
8	Гармонізація цивільного законодавства України з правом ЄС та вплив практики ЄСПЛ і Суду ЄС	7
	Разом:	60

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.			
Теоретико-методологічні засади сучасної цивілістики			
Тема 1. Поняття та структура цивілістики (7 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання	5	I-II
Тема 2. Загальні проблеми методології цивілістики (8 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання	5	III-IV
Тема 3. Цивілістичні доктрини в Україні (8 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання, підсумкова модульна контрольна робота	5	V-VI
Всього: 23 годин	Всього: 15 балів		
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.			
Сучасні інститути цивільного права: проблеми теорії та практики			
Тема 4. Актуальні проблеми суб'єктів та об'єктів цивільного права (7 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання	5	VII-VIII
Тема 5. Сучасні виклики договірному праву: свобода договору та її обмеження (8 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання	5	IX-X
Тема 6. Проблемні аспекти цивільно-правової відповідальності та способів захисту цивільних прав (8 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання	5	XI-XII
Тема 7. Спадкові та сімейно-правові відносини у системі цивільного права: доктринальні та практичні проблеми (7 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання	5	XIII-XIV
Тема 8. Гармонізація цивільного законодавства України з правом ЄС та вплив практики ЄСПЛ і Суду ЄС (7 годин)	Семінарське заняття, індивідуальне завдання, підсумкова модульна контрольна робота, залік	5	XV
Всього: 37 годин	Всього: 25 балів		
Разом: 60 годин	Разом: 40 балів		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1. За джерелом інформації:

- *словесні*: лекція (традиційна, проблемна тощо) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (презентація PowerPoint), практичні заняття, пояснення, розповідь, бесіда, підготовки наукових повідомлень, теоретичне (логічне) моделювання;

- *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація;

- *практичні*: вправи, порівняльні методи, міжгалузеві співставлення та аналогії.

2. За логікою передачі і сприйняття навчальної інформації:

індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі, рольові, творчі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5. Евристичні методи: SWOT-аналіз, ланцюг асоціацій, «корабельна нарада», заучення матеріалів прецедентного характеру з галузі цивільного права (зокрема у вигляді рольових ігор) тощо.

6. Морально-етичні методи: опора на чужий та власний життєвий досвід; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні.

Використання мультимедійних презентацій, інтернет-супровід освітнього процесу (MOODLE), відео-записи та трансляції судових засідань за цивільно-правовою тематикою.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

В сучасних реаліях онлайн дискусії, доповнення основного матеріалу короткими пізнавальними відео з мережі YouTube, використання пошукових можливостей Штучного Інтелекту для створення чернетки великого дослідження, генерування ілюстраційних матеріалів.

5.3. Інклюзивні методи навчання:

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Вважаємо, що неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

- Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).
- Методика викладання навчальної дисципліни — вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіо матеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чують мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається із двох змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних

заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
<i>«відмінно»</i>	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
<i>«добре»</i>	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
<i>«задовільно»</i>	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
<i>«незадовільно»</i>	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90-100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82-89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>

75-81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64-74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60-63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35-59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1-34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові					
1.1. Відвідування лекцій	1		1		1
1.2. Відвідування семінарських і практичних занять	1		1		1
1.3. Робота на семінарському і практичному занятті	10		5		5
1.4. Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10				
1.5. Виконання завдань для самостійної роботи	20		10		10
1.6. Виконання модульної роботи	20		10		10
1.7. Виконання індивідуальних завдань (ІНДЗ)	1		15		15
	Разом		30		40
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 70					
II. Вибіркові					
Виконання завдань для самостійного опрацювання					
2.1. Складання ситуаційних завдань із різних тем курсу	5		2		2
2.2. Огляд літератури з конкретної тематики	5		2		2
2.3. Складання ділової гри з конкретним прикладним матеріалом з будь-якої теми курсу	5				
2.4. Підготовка наукової статті з будь-якої теми курсу	20		10		10
2.5. Участь у науковій студентській конференції	10		5		5
2.6. Дослідження українського чи закордонного досвіду	5		2		2
	Разом		15		15
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 30					
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100					

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття та предмет сучасної цивілістики як науки приватного права.
2. Методологія цивілістичних досліджень: класичні та посткласичні підходи.
3. Система принципів цивільного права України та їх сучасна інтерпретація.
4. Принцип верховенства права у цивільно-правовому регулюванні.
5. Принцип добросовісності як базова категорія сучасної цивілістики.
6. Приватна автономія: зміст, межі та обмеження.
7. Співвідношення публічного і приватного права в сучасній правовій доктрині.
8. Рекодифікація цивільного законодавства України: концептуальні засади.
9. Європеїзація цивільного права України: основні напрями та проблеми.
10. Вплив права Європейського Союзу на розвиток цивільного законодавства України.
11. Роль цивілістичної доктрини у формуванні правозастосовної практики.
12. Судова практика Верховного Суду як джерело розвитку цивільного права.
13. Значення практики ЄСПЛ для цивільно-правових відносин в Україні.
14. Зловживання суб'єктивними цивільними правами: поняття та правові наслідки.
15. Цивільні правовідносини: сучасні підходи до визначення та класифікації.
16. Об'єкти цивільних прав: традиційні та новітні підходи.
17. Цифрові об'єкти цивільних прав: проблеми правової природи.
18. Смарт-контракти у цивільному праві: доктринальні дискусії та перспективи.
19. Договір як регулятор цивільних правовідносин у сучасних умовах.
20. Свобода договору та її обмеження в судовій практиці.
21. Баланс інтересів сторін у договірних правовідносинах.
22. Зобов'язання: сучасні тенденції розвитку цивілістичної теорії.
23. Виконання та припинення зобов'язань: проблемні аспекти.
24. Цивільно-правова відповідальність: функції та сучасні підходи.
25. Категорія шкоди у цивільному праві: теоретичні та практичні аспекти.
26. Відшкодування моральної шкоди: проблеми доктрини та правозастосування.
27. Право власності в системі цивільних прав: сучасне розуміння.
28. Захист права власності: цивілістичні способи та їх ефективність.
29. Обмеження цивільних прав в умовах надзвичайних правових режимів.
30. Цивільне право в умовах воєнного стану: доктринальні виклики.
31. Спадкове право: актуальні проблеми розвитку.
32. Особисті немайнові права: сучасні підходи до захисту.
33. Корпоративні права як об'єкт цивільно-правового регулювання.
34. Способи захисту цивільних прав та інтересів: тенденції розвитку.
35. Перспективи розвитку цивілістичної науки в Україні.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЗАЛІКУ

Поточне тестування та самостійна робота								Тести/ ІНДЗ	Разом	Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	не більше 70	не більше 30	не більше 100
5	5	5	5	5	5	5	5				

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій та допоміжні матеріали до кожної теми на платформі Moodle.

2. Можливість написати та обговорити ІНДЗ з відповідним переліком тем для рефератів, есе, презентацій тощо.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

1. Канал «Навчальні матеріали по цивільному праву України». Серія «Цивільне право України». Лекції 1-16. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLdnynpUJxxynogM0XaTyKkUSiFZQKCPk m>

2. Канал «Кафедра ЦЮтАдв НЮУ ім. Ярослава Мудрого». Серія «Цивільний процес». Заняття 1-27. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLEwQG-E1JyO3uVay-3jyUspquAt8MFO4e>

3. Канал «Цивільне право НЮУ імені Ярослава Мудрого». П МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПРИСВЯЧЕНА ПАМ'ЯТІ І. В. ЖИЛІНКОВОЇ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СІМЕЙНОГО ПРАВА» 11 КВІТНЯ 2025 РОКУ. Повний запис 6:22:47. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=APJYQLJeIoA>

4. "Civil Law" Channel. Lawyer Tips 1-26. URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PL-H4CXg9h0cGa0hTnUMU8rnaV6q_Gnp31

5. "Civil Law Review" Channel. Lectures 1-5. URL: https://www.youtube.com/playlist?list=PLTyPoXduWUIo_7bexEWg9hOysdNp2Q4 Hd

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Авторитарний – той, що ґрунтується на незаперечному підкоренні влади; той, що прагне утвердити свою владу, авторитет, вплив

Адекватний – відповідний, тотожний

Альтернатива – необхідність вибору між двома чи кількома можливостями, що виключають одна одну, при вирішенні якогось питання

Аналіз – процес розчленування цілого на його складові частини, елементи

Аналогія – форма умовиводу, коли на підставі схожості предметів за одними ознаками робиться висновок про їхню подібність за іншими ознаками

Аргумент – підстава, доказ, що наводяться для обґрунтування істинності думки

Відносна істина – неповні, неточні, приблизні знання про об'єкт

Гармонія – впорядкованість та узгодженість зв'язків між складовими елементами і частинами і цілим

Гіпотеза – науково обґрунтоване припущення, висунуте для пояснення будь-яких явищ, вимагає перевірки досвідом або підтвердження фактами для того, щоб стати достовірною науковою теорією

Гуманізм – система поглядів, згідно з якими вищою цінністю проголошується людина та її право на свободу, щастя й розвиток і прояв своїх здібностей; ідейний напрям культури епохи Відродження

Дедукція – логічний метод, за яким на основі загального істинного твердження виводиться нове істинне твердження, що стосується окремих предметів та їх сукупностей

Дефініція – логічне визначення змісту певного поняття

Дискурс – аналіз, здійснений опосередковано, шляхом логічних міркувань, роздумів

Діалектичний метод – філософський метод, який полягає у визнанні загального зв'язку і розвитку явищ, джерелом яких є суперечності

Дійсність – все те, що має реальне, наявне буття

Добросовісність — загальний принцип цивільного права, що вимагає від учасників цивільних правовідносин чесної, розумної та справедливої поведінки

Догматизм – мислення застиглими, незмінними формулами, що спирається на догми

Доктрина – наукова або філософська теорія, політична система; керівний теоретичний чи політичний принцип

Доцільність – характеристика способу діяльності, що здійснюється у відповідності з визначеною метою (ціллю)

Еволюціонізм – учення, згідно з яким природа розвивається без різних якісних змін, поступово й неперервно

Евристика – наука про творче мислення людини, психічні процеси розв'язання яких-небудь завдань

Еклектика – механічне поєднання різнорідних, часто протилежних принципів, поглядів, теорій, стилів; еклектик довільно вибирає з різних систем ті несумісні положення, які йому хотілося б зберегти або обґрунтувати

Експеримент – науковий дослід, спостереження за досліджуваним явищем у штучно встановлених умовах

Емпіризм – напрям у теорії пізнання, що надає перевагу чуттєвому досвіду перед теоретичними дослідженнями та узагальненнями

ЄС – Європейський Союз, Євросоюз або Європейська Унія (27 держав-членів).

ЄСПЛ – Європейський Суд з прав людини. Створений 1959 року. Розташований у Римі

Загальне – всеохопна категорія для означення визначеної множини предметів, явищ і процесів, що принципово тотожні в своїй основі

Закон – філософська категорія для позначення істотного, сталого, повторюваного, спільного для зв'язків між предметами і явищами

Засновок – у логіці – судження, що є частиною умовиводу і підставою висновку

Зміст – внутрішній зв'язок елементів і процесів організованої певним чином системи матеріальних і духовних явищ

Знання – форма засвоєння результатів пізнання, для якої характерне визнання їх істинності

Ідеалізація – наділення когось або чогось властивостями, які відповідають ідеалові; логічна модель теоретичного об'єкта

Ідентифікація – уподібнення, встановлення тотожності об'єктів за певними ознаками

Ідентичність – подібність, рівнозначність, тотожність предметів, явищ і понять

Ідеологія – система поглядів та ідей, у яких усвідомлюються та оцінюються проблеми суспільного життя, а також цілі соціальної діяльності

Інваріантність – незмінність величин, співвідношень, властивостей при зміні умов, що пов'язані з ними

Індивідуалізм – ознака світогляду і життєва позиція, згідно з якими індивід протистоїть іншим людям і суспільству

Індивідуум – окрема людина, особа

Індукція – логічна операція, форма умовиводу, в якому на основі знання про окреме робиться висновок про загальне

Інтеграція – об'єднання в ціле будь-яких окремих частин; процес зближення чого-небудь

Інтерес – спрямованість особистості на матеріальні та духовні цінності з метою їх створення та використання

Інтерпретація – тлумачення, пояснення, розкриття смислу чого-небудь

Істина – адекватне відтворення в пізнанні об'єктивної дійсності, відповідність пізнавальних образів об'єктові; твердження, що відповідає уявленню про належне

Категорія – універсальна форма мислення, в якій відображено загальні закони, властивості й відношення природних і духовних явищ

Конкретний – реальний, точний, предметно визначений

Консерватизм – прихильність до всього старого, до віджилих традицій і порядків; ворожість до нового, передового в політичному житті, в науці, літературі тощо

Контекст – уривок письмової або усної мови (тексту) із закінченою думкою із закінченою думкою, який точно визначає смисл окремого слова або фрази, що входять до нього

Конфлікт – крайнє загострення суперечностей, що призводить до ускладнень або гострої боротьби

Концепція – узагальнена система поглядів на предмети і явища і їх тлумачення, основна ідея будь-якої теорії

Кореляція – співвідношення; відповідність, взаємозв'язок, взаємозалежність

Критерій – ознака, на підставі якої оцінюється яке-небудь явище, дія, ідея; К. істини – мірило достовірності наших знань, їх відповідності об'єктивній дійсності

Латентний – прихований; той, що зовні не виявляється

Людина – вищий ступінь космічно-органічного життя, суб'єкт суспільно-історичної діяльності та культури

Метод – спосіб побудови та обґрунтування системи філософського знання; сукупність прийомів та операцій практичного і теоретичного освоєння дійсності

Методологія науки – учення про методи досягнення істини в науковому пізнанні та зведення знань у єдину систему

Мислення – вища форма цілеспрямованого й узагальненого пізнання суб'єктом істотних зв'язків і відносин між предметами і явищами, а також у творенні нових ідей і програмуванні дій

Міра – філософська категорія, що виражає єдність кількісних та якісних характеристик об'єкта; межа, порушення якої призводить до зміни об'єкта

Міркування – послідовне викладення суджень або умовиводів

Моделювання – спосіб дослідження об'єктів пізнання шляхом вивчення їх моделей

Можливість – філософська категорія, що виражає імовірну тенденцію виникнення предмета

Мотив – термін у психології. Чким позначається спонукальна причина до дії і вчинків

Навички – певні дії людини, що доведені до автоматизму внаслідок багаторазового повторення і не потребують свідомого керування кожним елементом структури таких дій

Народ – все населення певної країни; етнічна спільність, що у своїй ієрархізованій соціальній структурі є об'єктом власної історії та культури

Натуралізм – погляд на світ, згідно з яким природа виступає як єдиний універсальний принцип пояснення, в тому числі соціальних та моральних явищ

Наука – сфера інтелектуальної діяльності людини, функцією і завданням якої є вироблення і теоретична систематизація знань, що в своїй сукупності складають наукову картину світу

Об'єкт – предмет, що є частиною зовнішнього матеріального світу; предмет пізнання, діяльності людини

Олігархія – політичне та економічне панування, правління невеличкої групи

Організація – внутрішня впорядкованість, узгодженість у взаємодії диференційованих і водночас автономних частин цілого; об'єднання людей, що реалізують певну програму і діють за визначеними правилами і процедурами

Оцінка – вираження ставлення (через схвалення чи осуд) до явищ соціальної дійсності та вчинків людей

Очевидність – безпосередня даність істинності певних знань, на противагу тим, істинність яких потребує доведення

Парадигма – теорія або модель постановки проблем, що виступає як зразок у розв'язанні послідовних завдань у процесі наукового дослідження

Парадокс – думка, судження, що різко розходиться зі звичайним, загальноусталеним, таке, що (іноді лише на перший погляд) суперечить здоровому глуздові; несподіване явище, що не відповідає звичним уявленням

Патетичний – пристрастний, схвильований, сповнений почуттів, пафосу

Підсвідоме – активні психічні стани, що перебувають поза центром смислової діяльності, але впливають на хід свідомих процесів

Пізнання – процес цілеспрямованого активного відображення явищ зовнішнього світу і внутрішнього життя, процес нагромадження знань

Політика – сфера суспільної діяльності, в основі якої лежить проблема завоювання, утримання і використання державної влади

Поняття – думка, що відображає в узагальненій формі предмети і явища через виділення їх спільних і специфічних ознак

Постулат – твердження, що приймається без доказів як вихідне положення

Правосвідомість – сукупність поглядів, ідей, що виражають ставлення людей або соціальних груп до права та його здійснення в державі

Прагматизм – напрям сучасної філософії, згідно з яким істинним вважається не те, що відповідає об'єктивній дійсності, а те, що дає практично корисні результати

Праця – специфічно людський спосіб цілеспрямованого, опосередкованого предметними і духовними засобами перетворення зовнішнього світу з метою задоволення потреб

Предмет – категорія, що позначає певну цілісність, виділену з множини об'єктів у процесі діяльності чи пізнання

Принцип – основне первісне положення якої-небудь теорії, вчення тощо; внутрішнє переконання людини, погляд на стан речей

Принцип верифікації – принцип встановлення істинності наукових тверджень за допомогою даних відчуттів

Принцип фальсифікації – спосіб формування логічного критерію істинності, за яким універсальне твердження є істинним, якщо жодне інше твердження, яке з нього випливає, не є хибним

Проблема – складне теоретичне або практичне питання, що потребує поглибленого дослідження і розв'язання

Прогрес – напрям розвитку, що характеризується переходом від нижчого до вищого, від менш організованого до більш організованого, досконалого

Пропаганда – діяльність, спрямована на поширення серед людей певних ідей, учень і поглядів і формування в них відповідних світоглядних позицій

Протилежність – категорія, що відображає властивості, процеси, тенденції, які взаємно виключають одне одного

Раціоналізм – філософський напрям, що вважає розум єдиним джерелом і критерієм пізнання

Реальність – те. Що існує насправді, поза свідомістю – об'єктивна реальність, а у свідомості – суб'єктивна реальність

Революція – глибокі якісні зміни в розвитку яких-небудь явищ природи, суспільства чи пізнання

Регрес – перехід від вищих форм поступу до нижчих, рух назад, зміни на гірше

Редукція – процес або дія, змістом яких є зменшення, спрощення чогось

Рекодифікація цивільного законодавства — системне оновлення та переосмислення норм цивільного права з урахуванням сучасних доктринальних і європейських підходів

Риторика – ораторське мистецтво, наука про красномовство, що вивчає способи побудови мовлення з метою переконання слухачів й досягнення естетично-емоційного ефекту

Розвиток – незворотна, спрямована й закономірна зміна матеріальних та ідеальних об'єктів, поступальна зміна явищ матеріального та духовного

Світогляд – форма суспільної самосвідомості людини, через яку вона осмислює й оцінює своє ставлення до світу і визначає своє призначення і місце в ньому

Свобода – сутнісна характеристика людини, що полягає в її здатності діяти відповідно до своїх інтересів і цілей і ґрунтується на виборі можливих способів, форм і напрямів діяльності

Свобода договору — принцип цивільного права, відповідно до якого сторони вільні у виборі контрагента, виду договору та визначенні його умов

Способи захисту цивільних прав — передбачені законом або договором юридичні засоби відновлення чи визнання порушених, невизнаних або оспорюваних цивільних прав

Синтез – метод дослідження якого-небудь явища у його єдності та взаємозв'язку частин; узагальнення, зведення до єдиного цілого даних, здобутих аналізом

Система – сукупність елементів, що перебувають у взаємних зв'язках співпідпорядкування й координації і складають певну цілісність

Системний підхід – напрям у методології соціально-наукового пізнання, що ґрунтується на дослідженні об'єктів як систем

Сімейне право України – галузь права, що регулює особисті немайнові та майнові відносини, які виникають із шлюбу, споріднення, усиновлення, опіки та піклування

Сімейний кодекс України – закон України, що визначає: засади шлюбу, особисті немайнові та майнові права і обов'язки подружжя, підстави виникнення, зміст особистих немайнових і майнових прав та обов'язків батьків і дітей, усиновлювачів та усиновлених, інших членів сім'ї та родичів. Прийнятий Верховною Радою України 10 січня 2002 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>

Сім'я – соціальне об'єднання, члени якого пов'язані шлюбними взаєминами, спільністю побуту, взаємодопомогою та моральною відповідальністю

Соціалізація – процес становлення особистості на основі засвоєння нею елементів культури й соціальних цінностей

Соціальна верства – соціальна група, що має проміжні, недостатньо виражені соціальні характеристики (природні або суспільні відмінності)

Соціальна група – відносно стала сукупність людей, що є складовим елементом соціальної структури певного суспільства

Соціальне середовище – суспільні, матеріальні та духовні умови, що оточують людини, забезпечують її існування, формування та діяльність

Соціальний прогрес – провідна тенденція розвитку суспільства, що відзначається гармонізацією суспільних відносин, удосконаленням технології та духовно-культурним зростанням людини

Соціальний простір – сукупність умов, що визначають можливості для реалізації людиною, соціальною групою чи суспільством потреб, потенцій і здібностей

Спостереження – свідоме й цілеспрямоване сприйняття, зумовлене завданнями пізнання й діяльності

Спростування – обґрунтування хибності або сумнівності якогось судження, твердження

Стереотип – звичний, усталений спосіб духовної діяльності, стійкі форми сприйняття й оцінки соціальних об'єктів та явищ

Структура – взаєморозміщення й зв'язок складових частин чого-небудь; внутрішня будова чого-небудь

Суб'єкт – носій предметно-практичної й духовної діяльності, джерело активності й творчості, спрямованих на об'єкт

Суд Європейського Союзу – судова гілка ЄС. Створений 1952 року. Розташований у Люксембурзі. Складається із Суду Справедливості та Загального Суду

Судження – форма думки, в якій стверджується або заперечується щось стосовно предметів чи явищ

Суспільні відносини – взаємини, що складаються між людьми в процесі їхнього економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності

Тавтологія – повторення одного й того ж визначення, фрази іншими, близькими за змістом словами

Теза – визначальне істотне твердження в певній концепції, теорії; втвердження, що потребує доказу, аргументації

Тенденція – напрям, спрямування розвитку якого-небудь явища чи процесу

Теорія – система вірогідних наукових знань про якусь сукупність об'єктів, яка описує, пояснює й передбачає явища певної предметної галузі

Термін – слово або словосполучення, що виражає певне поняття якоїсь галузі науки, техніки, мистецтва, суспільного життя

Толерантність – терпимість до чужих думок, вірувань, переконань

Тотальність – повнота, всезагальність, всеохопність, всеосяжність усіх сторін предмета (дійсності)

Тотожність – рівність предметів або думок, збіг усіх їхніх властивостей, що дає змогу розглядати їх як один і той самий предмет або думку

Традиція – відносно стійкі утворення соціальної та культурної спадщини, що передаються і зберігаються від покоління до покоління

Узагальнення – логічна дія, в процесі якої здійснюється перехід від одиничного до загального, або від менш загального до більш загального

Уніфікація – приведення до єдиної форми чи системи

Урбанізація – зосередження промисловості та населення у великих містах; процес зростання ролі міст у розвитку суспільства

Уявлення – здатність пам'яті до створення образу раніше сприйнятого предмета; форма чуттєвого відображення у вигляді наочно-образного знання

Фабула – послідовне, стисле викладення події, фактів, вчинків героїв, зображених у художньому творі

Факт – справжня подія, явище; дійсність, реальність

Фактор – рушійна сила, причина, умова будь-якого процесу, явища

Феномен – явище, що досягається в чуттєвому досвіді, об'єкт чуттєвого споглядання

Форма – будь-який зовнішній вигляд, обрис предмета, якому відповідіє внутрішній зміст

Функція – спосіб реалізації можливостей речі або елемента системи, спрямований на досягнення певного ефекту

Характер – цілісний і стійкий індивідуальний склад душевного життя людини, що проявляється в окремих актах і станах її психічного життя

Цивілізація – ступінь розвитку матеріальної та духовної культури, суспільного розвитку в цілому

Цивілістика – наука про цивільне право, а також узагальнююча назва галузі приватного права, що регулює майнові та особисті немайнові відносини між рівноправними суб'єктами (фізичними та юридичними особами)

Цивільне право – галузь права, що регулює майнові та пов'язані з ними особисті немайнові відносини між рівноправними учасниками (фізичними та юридичними особами), ґрунтуючись на принципах юридичної рівності,

вільного волевиявлення та майнової самостійності, і визначається Цивільним кодексом України

Цивільний кодекс України – основний нормативно-правовий акт цивільного законодавства України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>

Цивільний процесуальний кодекс України – кодифікований акт у галузі цивільного процесуального права, який встановлює порядок судочинства у цивільних справах, прийнятий Верховною Радою України 18 березня 2004 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Цивільні правовідносини — врегульовані нормами цивільного права майнові та особисті немайнові відносини між юридично рівними суб'єктами

Цифрові об'єкти цивільних прав — нематеріальні об'єкти, що існують у цифровому середовищі та можуть бути предметом цивільного обороту.

Цивільно-правова відповідальність — форма юридичної відповідальності, що полягає у застосуванні до правопорушника майнових чи немайнових санкцій з метою відновлення порушеного права.

Цінність – категорія, що позначає позитивне значення явищ природи або соціокультурної сфери

Шовінізм – проповідування національної винятковості, протиставлення інтересів однієї нації інтересам інших націй, розпалювання національної ворожнечі та ненависті до інших рас і націй

Шлюб – історично зумовлена, санкціонована і регульована суспільством форма взаємин між чоловіком і жінкою, що визначає їхні права та обов'язки одного щодо іншого та щодо дітей

Явище – категорія, що позначає зовнішні властивості, процеси і зв'язки предмета, що пізнаються шляхом безпосереднього живого споглядання

Якість – категорія, що позначає притаманну речам специфічну визначеність, яка тотожна з їхнім буттям і відрізняє їх від інших речей

8.3. Рекомендована література

Основна

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80>.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16.07.1990 № 55-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/55-12>.
3. Конвенція про захист прав і основоположних свобод людини від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
4. Конвенція про права дитини від 20.11.1989. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
5. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
6. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 № 2947 III. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
7. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3477-15>.
8. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>.
9. Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції: Закон України від 17.07.1997 № 475/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/475/97-вр>.
10. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005 № 2709-IV. URL: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>.
11. Порядок провадження діяльності з усиновлення та здійснення нагляду за дотриманням прав усиновлених дітей: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.10.2008 № 905. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/905-2008-%D0%BF>.

Підручники та навчальні посібники:

12. Актуальні проблеми цивільного права та процесу: Навчальний посібник / Чернега В. М.; Видавництво: Ліра-К, 2024. – 254 с.
13. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К., 2020. 896 с.
14. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К., 2020. 1200 с.
15. Дякович М.М. Сімейне право України : навчальний посібник. К. : Екус, 2022. 416 с.
16. Застосування судами Конституції України: доктрина і практика / Т. О.

Анцупова та ін. ; упоряд. : А. А. Єзеров, Д. С. Терлецький. Київ : ВАІТЕ, 2022. 601 с.

17. Мілевська А.О., Лаговська Н.В. Спадкове право : практикум. Електронний документ. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. 160 с.

18. Науково-практичний коментар. Цивільний процесуальний кодекс України. За заг. ред. Н. Ю. Голубєвої. К., 2021. 840 с.

19. Основи римського приватного права : підручник / В. С. Макарчук, В. Я. Марковський. 2-ге вид., перероб. Харків : Право, 2024. 352 с.

20. Пушкар П. Загальні питання розуміння і застосування практики ЄСПЛ. Т. 1. Київ : Норма Права, 2022. 168 с.

21. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. 2-ге вид., доп. та перероб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 908 с.

22. Римське приватне право : підручник / відпов. ред. Р. А. Майданик, Є. О. Рябоконт. Київ : Алерта, 2023. 386 с.

23. Скрипник В.Л. Теоретичні і методологічні проблеми об'єктів цивільних прав : монографія. Кременчук : ПП Щербатих О.В., 2020. 380 с.

24. Сучасні проблеми цивільного та цивільно-процесуального права (в частині цивільно-процесуального права) : навч.-метод. посіб. [Електронне видання] / Н. Голубєва, І. Бут, О. Полуніна, Ю. Полюк, Ю. Цал-Цалко ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2023. 190 с.

25. Цивільне право. Загальна частина : навч. посіб. за заг. ред. С. О. Сліпченка, О. Л. Зайцева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2022. 332 с.

26. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарева ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 420с.

27. Цивільне право України : підручник. 3-є вид., перероб. і доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р. Б. Шишки (кер. авт. кол.). Ч. 1. Загальна. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 796 с.

Допоміжна

28. Olena Cherniak, Sergii Panchenko, Mykola Stefanchuk, Alla Kiryk, Tetiana Fedorenko. Requisitos para la forma del contrato de acuerdo con las leyes de Ucrania y la Unión Europea. Cuestiones Políticas. Vol. 41 N° 79 (2023): 113-127 (Web of Science)

<https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/41009/47140>

29. Блажівська Н.Є. Теоретико-методологічні та прикладні засади застосування практики ЄСПЛ при захисті майнових прав : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Тернопільський національний економічний університет. Тернопіль, 2020. 36 с.

30. Борох Т.С. Зловживання правом в сімейних правовідносинах: дис. ... на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 Право / Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого. Харків, 2022. 198 с.

31. Ваганова І.М. Договори в римському праві та в сучасному цивільному

- праві України. Юридичний науковий електронний журнал. № 2. 2022. С. 47-50.
- 32.Іванюра І.С., Шевченко І.В. Сівець А.С. Правова природа та місце судового прецеденту в системі джерел права України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету №64, 2021 С. 26-31.
- 33.Ільків О. В. Речові права в умовах новелізації цивільного законодавства України: монографія / О. В. Ільків.– Рівне: О. Зень, 2021.– 456 с.
- 34.Кармаза О. О., Федоренко Т. В., Позов Д. А. Медіація як альтернативний механізм врегулювання спорів та конфліктів: проблеми в розкритті змісту термінів використаних в законі / Часопис Київського університету права – 2022. - № 2-4. – С. 73-77.
- 35.Кармаза О. О., Федоренко Т. В., Теоретична модель процесу медіації: провадження, стадії, етапи, процесуальні дії, їх співвідношення / Право і суспільство. 2023. №2. С. 67-72.
- 36.Кожевнікова А. В. Застосування штучного інтелекту у цивілістичному процесі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2022. № 55. С. 40–43.
- 37.Маньковський В.В. Поняття та види спадкування за цивільним законодавством України, Литви та Польщі: порівняльноправовий аналіз. Одеса, 2020. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/20669>.
- 38.Менджул М.В. Порівняльне сімейне право : навч. посіб. / Ужгород. нац. унт, Юрид. фт, НДІ порівнял. публ. права та між нар. права. Ужгород : РІКУ, 2021. 293 с.
- 39.Михайлів М.О. Спадкування у міжнародному приватному праві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2022. 36 с.
- 40.Особисті немайнові права дитини при усиновленні: національний та зарубіжний досвід : монографія / О. В. Мельник. Одеса: Юридична література, 2022. 196 с.
- 41.Проблеми здійснення та захисту цивільних прав в умовах воєнного стану: монографія [Електронне видання] / за ред.: Є. О. Харитоновна, О. І. Харитонової, К. Г. Некіт; упор.- укл. Ю. С. Маршук; НУ «Одеська юридична академія». Одеса: Фенікс, 2023. 336 с. URL: <https://doi.org/10.32837/11300.23423>
- 42.Сізон К.О. Шлюбний договір у міжнародному приватному праві. Матеріали Всеукраїнської наукової конференції / Сумський національний аграрний університет, м. Суми 16–20 листопада 2020 р. Суми, 2020. 547 с.
- 43.Сучасні виклики та актуальні проблеми судової реформи в Україні: Матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф. (21 жовтня 2022 р., Чернівці) / редкол.: О. В. Щербанюк та ін. Чернівці, 2022. 810 с.
- 44.Ус М. В. Договірна та деліктна відповідальність: значення та критерії розмежування. Наукові інновації та передові технології. 2022. № 11 (13). С. 137- 153.
- 45.Федоренко Т. В. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок збройної агресії росії проти України: правові виклики та міжнародно-правові механізми. Збірник матеріалів XXII Всеукраїнської наукової конференції студентів і

молодих вчених "Молодь: освіта, наука, духовність" (м. Київ, 16-17 квітня 2025 р.) С. 683-685. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Molod_osvita_nauka_duhovnist/2025/molod25_conference_22.pdf

46. Федоренко Т. В. Правове регулювання віртуальних активів в Україні: Перспективи розвитку. Modern scientific journal (Сучасний науковий журнал). 2024. Вип. №3(3) С. 47-53. <https://mosjournal.com/index.php/journal/article/view/80/7>

47. Федоренко Т. В. Принципи штучного інтелекту в правосудді України. Т.В. Федоренко // «Право і суспільство». – 2021. - № 2. – С. 18-24

48. Федоренко Т. В., Кармаза О. О. Традиційні та інноваційні підходи щодо форми правочинів в Україні: паперова форма заповіту, усна форма заповіту та Е-заповіт. Часопис Київського університету права – 2023. № 1. С. 180-184.

49. Чернега В. М. Морально-правові засади в спадковому праві України. Прикарпатський юридичний вісник. 2023. Вип. 1 (48). С. 38-41.

50. Чернега В.М. Українська наука цивільно процесуального права на початку III тисячоліття. Правова держава. 2023. №49. С. 92-100.

8.4. Інформаційні ресурси

1. <https://www.president.gov.ua> – офіційний вебсайт Президента України.
2. <https://www.portal.rada.gov.ua> – офіційний вебсайт Верховної Ради України.
3. <https://www.kmu.gov.ua> – офіційний вебсайт Кабінету Міністрів України.
4. <https://www.court.gov.ua/vscourt> – офіційний вебпортал судової влади в Україні.
5. <https://www.scourt.gov.ua> – офіційний вебсайт Верховного Суду України.
6. <https://www.sc.gov.ua> – офіційний вебсайт Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ.
7. <https://www.minjust.gov.ua> – Офіційний вебсайт Міністерства юстиції України.
8. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> – Європейський суд з прав людини.
9. <https://www.reyestr.court.gov.ua> – Єдиний реєстр судових рішень в Україні.

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Програма HELP Ради Європи (46 курсів для юристів) – онлайн-курси – https://www.hsa.org.ua/blog/katalog-onlain-kursiv-programi-radi-jevropi-z-osviti-v-galuzi-prav-liudini-dlia-iuristiv-help-dostupnii-ukrayinskoiu-movoju?utm_source=chatgpt.com

2. «Інтернет і цифрові права людини» – курс про правові засади цифрових прав, кейси захисту прав з оглядом стандартів ЄСПЛ – https://pravokator.club/news/zaproshuyemo-reyestruvatys-na-onlajn-kurs-internet-tatsyfrovi-prava-lyudyny/?utm_source=chatgpt.com

3. Курси з юридичної грамотності (education.ua) – перелік українських онлайн-курсів для поглиблення юридичних знань, включно з цивільно-правовими темами – https://www.education.ua/courses/law/?utm_source=chatgpt.com

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. <http://fil.nlu.edu.ua/> – «Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія.

2. <http://sej.org.ua/> – «Юридичний науковий електронний журнал» (Запорізький національний університет).

3. <https://almanahprava.org/> – «Альманах права»: науково-практичний юридичний журнал (Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України)

4. <https://apnl.dnu.in.ua/arkhiv> – Науковий збірник «Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції» (Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара)

5. <https://bulletinphilosophy-knu.kyiv.ua/index.php/journal> – «Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Philosophy».

6. <https://il.ippi.org.ua/issue/archive> – Науковий фаховий журнал «Інформація і право» (Інститут інформатики і права НАПрН України, Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського НАН України, ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»)

7. <https://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/issue/archive> – Журнал «Нове українське право» (Київський регіональний центр Національної академії правових наук України)

8. <https://pgp-journal.kiev.ua/index.php/arkhiv> – Підприємництво, господарство і право – загальноукраїнський науково-практичний господарсько-правовий журнал (Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва ім. академіка Ф. Г. Бурчака)

9. <https://phelr.com.ua/uk> – «Philosophy, Economics and Law Review» (Дніпровський державний університет внутрішніх справ).

10. <https://pravoisuspilstvo.org.ua/index.php/archiv> – Науковий журнал «Право і суспільство» (Національна академія внутрішніх справ МВС України, ВНПЗ «Дніпропетровський гуманітарний університет», «Фонд юридичної науки Академіка права В.В. Сташиса»)

11. <https://pravoua.com.ua/uk/catalog> – Юридичний журнал «Право України» (Міністерство юстиції)

12. <https://www.law.journalsofznu.zp.ua/> – «Ампаро» (Запорізький національний університет).

13. <https://yur-ukraine.com/> – «Юридична Україна» (Київський регіональний Центр Національної академії правових наук України; Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака Національної академії правових наук України; Товариство з обмеженою відповідальністю «Юрінком Інтер», перше українське юридичне видавництво).

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Microsoft Word	для створення та редагування документів	придбані ліцензії
Google Chrome	отримання доступу до інформації з Інтернету	вільний доступ в Інтернеті
PowerPoint	для створення слайдових презентацій	придбані ліцензії
Prezi	для створення інтерактивних презентацій в режимі онлайн	вільний доступ в Інтернеті
Canva	для створення презентацій	вільний доступ в Інтернеті
Microsoft Excel	для обробки даних	придбані ліцензії
Zoom	для відеоконференцій, обміну повідомленнями та спільного використання документів	вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	власний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Практичне заняття	власний ноутбук, наочні та роздаткові матеріали	приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	власний ноутбук, наочні та роздаткові матеріали	приміщення з доступом до Інтернету